

רבנו נחמן

מברסלב

פירושים

על

שבת

יום הקפורים

יום הכיפורים

מתוך הספר הקדוש "אוצר היראה"

ד

ביום-כפור צריכין לשוב בתשובה, שעל-ידי-זה זוכין לחיים נצחיים שהם בחינת ענוה, כמבאר בפנים, ועל-ידי-זה נתפפרין כל העונות, שהם בחינת גאות. ועל-כן היה צריך הכהן-גדול לכנס לפני ולפנים, ששם עקר הפסול והענוה בתכלית. אבל מחמת שאף-על-פי-כן צריכין לזהר מענוה פסולה, דהינו שלא יהיה עצל ורע מזל, שקורין 'שלימולניק', רק יהיה לו עזות דקדשה במקום שצריכין לעמוד נגד המניעות והעכובים; רק מחמת שיש בזה משקל גדול, כי בקל יכולין למעות בענין זה: או בענוה פסולה, או בעזות וגאות דסטרא-אחרא, על-כן היה צריך להטיל הגורל על שני השעירים, שהם בחינת שני מיני עזות, בחינת שעירי עזים: עזות דקדשה הוא בחינת "גורל אחד לה", ועזות דסטרא-אחרא, שהוא בחינת גאות, עבודה זרה, צריכין לטרו ולגרשו, בבחינת "וגורל אחד לעזאזל", כי אי אפשר לבזק נקדת האמת בענין זה רק על-ידי גורל שהוא מאת השם לבד, כי רק השם יתברך צריך להיות בעזרו לבזק בזה נקדת האמת לאמתו; וכשזוכין לזה, אז הענוה בתכלית השלמות. ועל-כן מתענין ביום-כפור, להכניע פנים הגאות הנמשך ממותרות האכילה, גם לתקן בזה פנים אכילת עין-הדעת, שהיה בחינת פנים הגאות והוא שרש כל החטאים, ולזכות על-ידי התענית לתכלית שלמות הענוה כנ"ל, שעל-ידי-זה נתפפרין כל העונות (הלכות תפלין הלכה ו, אות כג).

בזמן, כי בכל יום ויום יש בו נקדה טובה, בחינת ילית יום דלית בה טוב, ועקר הנקדה של כלל הזמן, כלל שבעת ימי בראשית, הוא שבת, והנקדה של כל השנה והחדשים הם ראשי חדשים וימים טובים, ועקר הנקדה של כל השנה הוא יום-כפור, בחינת "ימים יצרו ולו אחד בהם" זה יום-כפור, ובו נכנס הכהן-גדול, שהוא בחינת הנקדה של ישראל, לפני ולפנים, ששם הנקדה של בחינת מקום העולם, ואז נכללו כל הנקדות שבבחינות אדם מקום זמן. ועל-כן אז הוא מחילת וכפרת כל העונות על-ידי אור אהבה הקדושה ששורה אצל הנקדה כנ"ל (הלכות נשיאת כפים - הלכה ה, אות טו).

יא

עשרה מאמרות ועשרת הדברות ועשר קדשות שבארץ-ישראל, הכל בחינה אחת. וכזה אנו עוסקין בעשרת ימי תשובה, להוציא התורה מהעלם אל הגלוי, הינו להמשיך עלינו החסד-הנם שעל-ידו נברא העולם ונתקיים בעשרה מאמרות, ולגלות קדשת עשרת הדברות שהיו נעלמין תחלה בעשרה מאמרות, שעל-ידי כל זה זוכין לילך ולבוא לכל העשר קדשות שבארץ-ישראל. ועל-כן ביום-כפור נכנס הכהן-גדול לפני ולפנים, למקום הארון והלוחות שעומד על אבן-שתיה, ששם תכלית הקדשה העליונה של כל העשר קדשות של ארץ ישראל (הלכות ביהכ"נ - הלכה ה, אות כב).

יב

בראש-השנה צריכין לברר ולקדש המחשבה מאד, שבשביל זה צריכין לפע לצדיקים על ראש-השנה, כמבאר בפנים. וקדשת המחשבה, זה בעצמו בחינת התגלות קדשת ארץ-ישראל, כי קדשת ארץ-ישראל הוא בחינת תקון הברית, שתלוי בקדשת המחשבה. וכל זה זוכין על-ידי דרכי התמימות והפשיטות שממשיך הצדיק האמת בעולם (הלכות ביהכ"נ - הלכה ה, אותיות כג כד).

יג

בראש-השנה ויום-כפור וכל עשרת ימי תשובה אנו ממשיכין קדשת ארץ-ישראל, שיש בה עשר

ה

על-ידי אור אהבה הקדושה ששורה אצל הנקדה שהוא בחינת צדיק, על-ידי-זה נתפמלין כל אהבות רעות וכל הרפפות-לב, ומשם נמשך בחינת מחילת עונות, בחינת "על כל פשעים תכסה אהבה". והנה אור הנקדה הקדושה נמשך בכמה בחינות, כפי האדם והמקום והזמן. ובכלליות בני העולם עקר הנקדה הקדושה הם כלל-ישראל, ובין כלל-ישראל עקר הנקדה הוא הצדיק האמת; ובבחינת מקום העולם יש נקדה הקדושה שהוא ארץ-ישראל, ובארץ-ישראל בעצמה יש עשר קדשות, ועקר הנקדה היא נקדת אבן-שתיה, קדשי קדשים: וכן

קדשות, כנגד עשרת ימי תשובה; והכל בכח
החסד-הנם שעל-ידו נברא ונתקיים העולם קדם מתן
תורה, עד שזכו אחר-כך לקבל התורה כנ"ל.
אחר-כך בסבות אנו ממשיכין החסדים בהתגלות
יותר גדול, עד שאנו מגלין שיש כח לישראל לקדש
כל מקומות העולם בקדשת ארץ-ישראל, על-ידי
אמונתנו הקדושה שאנו מאמינין שהשם יתברך
ברא הכל בשבילנו. וזה בחינת מה שאנו עושין
הסבה, שהיא צלא קדישא, צלא דמהימנותא, מחוץ
לבית. ומחמת שעקר המשכת החסד-הנם הנ"ל הוא
על-ידי הנהגת הפשיטות של הצדיק האמת, הינו
בעת שהוא איש פשוט ובטל קצת מדברי-תורה
ועוסק בצרכי חל, על-כן נעשית הסבה מפסלת גרן
ויקב, כי הנהגתו בפשיטות כנ"ל הוא בחינת פסלת
נגד עבודתו הפנימית בתורה ותפלה, כמובן.
אחר-כך אנו נוטלין הלולב, שמרמז על הצדיק
האמת; וזה בחינת "כפת תמרים", הינו העלין של
אילן תמר, שמרמז על בחינת "צדיק בתמר יפרח",
והעלין הוא בחינת הנהגת הפשיטות של הצדיק
בעת שמשיח שיחת חלין וכיוצא, שזה בחינת עלין
שלו, בחינת "ועלהו לא יבול", כמו שדרשו רבותינו
ז"ל; כי אין לנו כח לקשר עצמנו עם הצדיק לעצם
קדשותו, כי אם על-ידי הנהגת הפשיטות שלו שהוא
בחינת עלין, ונם כי הלולב הוא גם-כן פשוט, ובו
אוגדין ומקשרין גם שאר המינים שמרמזין על כל
בתות ישראל, כמאמר רבותינו ז"ל, כי כלם צריכין
לקבל חיות הצדיק שממשיך בעת פשיטותו. ומשם
נמשך הדור ויופי האתרוג, שהוא בחינת קדשת
ארץ-ישראל, ששם כל ההדור והיפי, בחינת "מציון
מכלל יפי" (הלכות ביהכ"נ - הלכה ה, אותיות כה
כו).

יו

כל התקונים הנעשים בירח האיתנים בתשרי,
מראש-השנה עד שמיני-עצרת, הכל הוא על-ידי
מעלת הקבוץ הקדוש שמקשרין את עצמן לצדיקי
אמת שהם בחינת משה, בחינת הרועה האמתית;
ובזה עוסקין בראש-השנה ויום-כפור וסבות. ועל-כן
מצות 'הקהל' הוא בסבות, ונקרא חג האסיף,
שאוספין בו כל מיני מאכל, על-ידי שנאספין
ונתקבצין נפשות ישראל ביחד אל הקדשה, כי
שניהם בחינה אחת, כמבאר בפנים. וזה ענין נטילת
הארבעה מינים, עד שפוללין גם הערבי-נחל,
שמרמזין על פושעי ישראל גם-כן בכלל האגדה
הקדושה והקבוץ הקדוש, ונתתקנין גם-כן על-ידי
זה, עד שבשמיני-עצרת אז נגמר התקון בשלמות.
ועל-כן נקרא עצרת, מלשון אספה וקבוץ, שזה
בחינת התקון שעוסקין בו הצדיקי אמת, רועי

ישראל, תמיד, וביותר בחדש תשרי מראש-השנה
עד שמיני-עצרת, לאסוף ולקבץ את כל נדחי ישראל,
שכלם ישובו להשם יתברך באמת ועמדו על עמדם
באופן שיתקיים הקבוץ הקדוש לדורות עולם, שבה
תלוי כל הנאלה שלמה, בבחינת "בונה ירושלים ה'
נדחי ישראל יבגם". ועל-כן נוהגין אז לקרא לכל
אחד מישראל לעלות לתורה, כי זה כל עסקנו
בחדש הזה, לקבץ ולאסוף ולהעלות כל נפשות
ישראל ולקשרם אל התורה. ומחמת שעקר שלמות
המשכת תקונים אלו הוא רק בכח וזכות הצדיקים
שנסתלקו (עין 'צדיק', אות לד), על-כן נוהגין כל
ישראל לילך בימים אלו, בחדש אלול וערב
ראש-השנה ועשרת ימי תשובה על קברי הצדיקים
(הלכות נטילת-ידיים לסעודה - הלכה ו, אותיות צט
ק קא קב קג קד).

לא

כל ימות השנה צריכין להכין עצמו על ראש-השנה,
שהוא יום-הדין, כי העקר הוא ראש-השנה. כי כמו
שהאדם צריך להכין את עצמו כל ימי חייו
ליום-הדין הגדול והנורא שלעתיד, כמו-כן בפרטיות
צריך להכין את עצמו כל ימות השנה על
ראש-השנה, שהוא יום-הדין, כי הוא נורא ואים וכו'.
וביותר צריכין להתחיל להכין את עצמו בשרואין
הימים ממשמשין ובאין, שהם מט"ו באב ואילך,
שאז מתחיל ההמתקה של חטא העגל וחטא
המרגלים, שעל-ידי כל זה נפגם הזכרון הקדשה,
כמאמר רבותינו ז"ל: מיזם שגשגתו הלווחות ירדה
שכחה לעולם; ובט"ו באב התחיל ההמתקה של
שבירת הלווחות, ומתחיל להאיר הארה מארבעים
ימי רצון, שאז קבלו אחר-כך ביום-כפור הלווחות
האחרונות, שזה בחינת תקון הזכרון. ועל-כן אמרו
רבותינו ז"ל: לא היו ימים טובים לישראל
בחמשה-עשר באב וכיום-הכפורים, כי בט"ו באב
מתחיל להאיר הארה מהלווחות האחרונות שנתנו
ביום-כפור. ועל-כן נתתקן בט"ו באב גם חטא
המרגלים, כי בו פסקו מתי מדבר, כמאמר רבותינו
ז"ל. ועל-כן מט"ו באב צריכין להתחיל לקום בהצות,
שזה בחינת תקון הזכרון (עין חצות, אות כו);
ואחר-כך בימי אלול עוסקין בזה ביותר, וכל ישראל
מתעוררין אז וזוכרין בהשם יתברך ובעלמא דאתי.
וזה בחינת מה שתוקעין בשופר כל החדש אלול, כי
שופר הוא בחינת זכרון, כמו שכתוב "והיו לכם
לזכרון", ועקר תקון הזכרון נמשך בראש-השנה,
שאז עקר מצות שופר, שהוא יום הזכרון, כי הוא
ראשון לעשרת ימי תשובה, וצריכין להמשיך על
עצמו הזכרון הנ"ל, שעל-ידי זה עקר התשובה.
ובשביל זה צריכין לנסע לצדיקים על ראש-השנה,

כי זה עקר עסק הצדיקים תמיד, שיזכירו אותנו תכליתנו הנצחי לעולם הבא, וילמדו אותנו עצות ודרכים ישרים לזכות לזה, וביותר עוסקים הצדיקים בזה בראש השנה, כמבאר בפנים. והזכרון הזה הוא בכלליות ובפרטיות וזה סוד השנה והתעוררות השנה שבראש השנה, כי השנה הוא בחינת זכרון בעלמא דאתי בכלליות, כי אז עולה הנשמה לבחינת עלמא דאתי, ואחר כך בהתעוררות השנה, אז צריכין לעסק בזה בפרטיות. ואחר כך ביום כפור, אז גמר התקון של הזכרון, ועל כן נתנו אז לוחות האחרונות, והכהן גדול נכנס בו לפני ולפנים, כמבאר בפנים. ואחר כך נכנסין לספה, שהוא הקף ענני כבוד, שהם מגנים עלינו שלא ישלט בנו עוד הרעעין, שהוא בחינת קלפת עמלק, בכדי שלא לפגם עוד חסד ושלום בהזכרון הקדוש שהמשכנו עלינו בימים האלו, בפרט בראש השנה ויום כפור. וזה בחינת השמחה שמרבין בסבות, בכדי לתקן גם על ידי זה הבחינת מדמה, שכל זה בחינת תקון הזכרון הנ"ל. ועל כן לוקחין אז הארבעה מינין שבלולב, ומבאר בזה הקדוש, שעל ידי זה אנו לוקחין אותו יתברך בביכול בידינו, הינו שאנו ממשיכין עלינו בחינת הזכרון בפרטיות, שהוא בחינת הרמזים מה שהשם יתברך מצמצם את עצמו מאין סוף עד אין תכלית בהמחשבה דבור ומעשה שבכל יום, ומרמז להאדם בכל מקום ובכל זמן שיתקרב אליו, שזה בחינת הנענועים שמנענעין לכל רוחות, הינו שאנו ממשיכין עלינו את הרמזים הנ"ל (הלכות ברכת הראיה הלכה ה, אותיות יז יח יט).

לד

כל התענוגים ואהבות של זה העולם, פלם נמשכין ונשתלשלין מנעימות העליון, בבחינת "מה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגים". וזהו כל עבודת הצדיקים, שאין מקבלין לעצמן כלל ממתיקות ונעימות של זה העולם, רק הם משברין כל התאוות ומעלין כל הנעימות לשרשו העליון, לנעם העליון. וזה עקר כבודו יתברך שנתגלה על ידי ההולדה על ידי השפעת הנעם העליון, שמשם נמשכין שלהובין דרחימותא, עד שגולדין בני אדם ומגדלין כבודו, כי עקר התגלות כבודו יתברך הוא על ידי בני אדם דיקא, כי זה עקר כבודו, כשהבין אדם הבעל בחירה שבה העולם משבר את כל תאוותיו ומעלה הכל לנעם העליון; כי בהכרח לאכל ולשתות וכו', שזה קיום העולם, רק שצריכין לעמד בנסיון זה, שלא יהיה כבוד אחר המתיקות המר של זה העולם, רק לקדש את עצמו על פי התורה ולהעלות הנעימות לשרשו העליון כנ"ל. וכל זה הוא רק בזה

העולם, שהנעימות העליון מלבש באהבות של זה העולם, וכל אחד כפי מה שפוגם בזה וכבודו אחר הנעימות להנאת עצמו, כן הוא פוגם בכבודו יתברך, ומשם יניקת החובלים, שמהם נמשכים כל החטאים, רחמנא לצלן, וזה עקר כבודו יתברך להעלות הנעימות לשרשו העליון כנ"ל. אבל ביום כפור אין צריך לזה, כי יום כפור הוא בחינת עולם הבא, שאין בו אכילה ושתיה, ואין הנעימות מלבש שם בשום דבר, רק שפע קדש, שפע נעם העליון, בלי שום התלבשות כלל; ואז אמא וברתא סלקין כחדא אמא וברתא הוא בחינת הנעם העליון והכבוד, שהם בחינת נעמי ורות, כי אז אין צריכין שיעלה הכבוד לשרשו על ידי שיתלבש הנעם באהבות של זה העולם, כי זה הוא רק בזה העולם; אבל לעתיד יתקיים "ונגלה כבוד ה'", ואז נוכל להעלות הכבוד על ידי השפעת הנעם בעצמו, בלי שום התלבשות כלל, שזה בחינת יום כפור, שהוא בחינת בינה, בחינת נעם העליון, בחינת עולם הבא, ואז נתתקן הכל ולית רשות לשטן לאסטוני, כי אז נתבטל יניקת כל החובלים הנ"ל, ואז נתתקנין ונתפריין כל העונות הנמשכין מבחינת חובלים הנ"ל. רק מחמת שאי אפשר לזכות לבחינת עולם הבא שאין בו אכילה ושתיה וכו', כי אם על ידי שמתקנים עצמם בעולם הזה שיש בו אכילה ושתיה וכו', רק שצריכין להעלות הכל לשרשו על ידי שיאכל בקדשה כנ"ל וזה בחינת מצות אכילת ערב יום כפור, כי דיקא על ידי אכילה דקדשה בערב יום כפור וזכין אחר כך ביום כפור לגדל כבודו יתברך על ידי החמשה ענויים, המשה קולות, חמש תפלות, הנמשכין מנעם העליון בלי התלבשות כלל. וזה בחינת התעניות של הבעל תשובה, כי התשובה הוא בחינת יום הכפורים, כידוע, כי מאחר שנמשך אחר הנעימות של זה העולם עד שעבר על התורה, שעל ידי זה פגם בהנעימות הקדוש הנ"ל ופגם בכבודו יתברך, על כן צריך לפרש את עצמו לגמרי מנעימות של זה העולם ולקבל עליו תענית בשביל תשובה שהוא בחינת יום כפור, כדי שיעלה לבחינת עולם הבא, ששם אין הנעם מלבש כלל, שזהו בחינת יום כפור כנ"ל. אבל כל זה אי אפשר, כי אם איזה זמן, כגון יום כפור, שחייבין הכל בתענית, או התעניות שמקבל עליו כל אחד כפי חטאיו; אבל עקר עבודת האדם בזה העולם הוא רק שיקדש הכל על פי התורה הקדושה, כי קיום העולם אי אפשר להיות בלי אכילה ושתיה וכו', כלל לעולם, רק שצריך דיקא לאכל ולשתות כפי הצורך על פי התורה, ולא יהיה כבוד אחר הנעימות שבמאכל וכו', רק לקשר הכל לנעם העליון. וזה בחינת מה שאמרו רבותינו ז"ל: בריב רב דיתב בתעניתא

וכו', וכן אמרו על הנזיר שצער עצמו מן היין, נקרא חוטא וכו'; וכל זה על שלא זכה לקשר הנעימות שבמאכל ומשתה לשרשו. ועל-בן אחר יום-כפור נכנסין לסבה, שהוא בחינת אפא דמסככא על בנין, בחינת נעם העליון, והוא בחינת צלא דמהימנותא, וצריכין לאכל ולשתות ולישון בה ולהכניס לתוכה כל הפלים הנאים, כי על-ידי קדשת מצות סבה מגן עלינו השם יתברך בצל כנפיו וממשיך עלינו אור הנעם העליון, עד שזוכה על-ידי-זה לקשר כל הנעימות שבאכילה ושתיה וכלים נאים וכו', לקשר הכל לנעם העליון, שזה עקר עבודת האדם בזה העולם כנ"ל (הלכות תפלת המנחה - הלכה ו, אותיות ח ט).

לח

עקר תקון עשית הפלים הקדושים, שעל-ידם עקר המשכת אור האין סוף לגלות אלקותו יתברך, אי אפשר שיהיה נעשה בשלמות כי אם על-ידי האדם הבעל-בחירה דיקא. כי השם יתברך צמצם את עצמו בבכיל בכהמה צמצומים, שהם בחינת פלים, בדרך הפלא ופלא, כדי לברא העולמות, כדי לגלות אלקותו בעולם; אבל כל-זמן שלא נברא האדם הבעל-בחירה, עדין לא נגמר שום תקון וכלי וצמצום בשלמות, כי עדין כלו אחד כמו שהיה קדם הבריאה; כי עקר בחינת הפלים הוא בחינת הסתלקות והתעלמות, שהשם יתברך בבכיל צמצם אורו עד שנתהוו בחינות פלים ותקונים לקבל על-ידם האור הקדוש, ועל-ידי-זה נבראו כל העולמות וכל הנבראים כלם; אבל כל זמן שלא היה הבעל-בחירה בעולם, וכל הנבראים והנאצלים וכו' מתנהגים רק כפי דעתו ורצונו יתברך לבד, בלי שום בחירה ורצון אחר, נמצא שעדין הכל כמו קדם הבריאה, על-בן עדין אין להם כח לקבל אור האין סוף בשלמות, מאחר שעדין אינם נחשבים לכלים גמורים, כי עדין הם כלולים ומיוחדים ברצונו יתברך כמו קדם הבריאה, מאחר שאין להם בחירה לנמות מרצונו, על-בן עקר גמר תקון הפלים והבריאה היה על-ידי האדם הבעל-בחירה, שבשבילו נברא הכל והוא עקר שלמות הבריאה והוא מקים כל הבריאה, כי בשיש בעל בחירה, דהינו שיש לו רשות וכח לעשות ברצונו וכבחיירתו אפלו נגד רצון הבורא, חס ושלום, אז דיקא כלליות הבריאה נפרדת ונגסרת מאתו יתברך, מאחר שכבר יש בריאה שיש לו כח לעשות שלא ברצונו, וכשהבריאה נגסרת מאתו יתברך על-ידי הבחירה אזי עקר גמר תקון הפלים והצמצומים, מאחר שצמצמם אורו, שהוא דעתו וחקמתו יתברך, כל-כך עד שנתהוו בריאה שיש לו כח הבחירה שיכול לעשות נגד רצונו, חס ושלום, כי

עקר הצמצום הוא צמצום הרצון והדעת, שהוא אורו יתברך; ועל-בן באמת כל הבריאה תלוי בהאדם, כמוכא בספרים, מאחר שעל-ידו גמר תקון כל הפלים. וזה בחינת מה שמבאר בכתבים, כי עקר כל התקונים תלויים בתקון המתקלא, הינו בבחירה, שהיא בחינת מתקלא, שהוא בחינת משקל, שיש לה כח להכריע לכאן ולכאן, כי עקר התקון על-ידי הבעל-בחירה דיקא, כי ההתרחקות הוא תכלית ההתקרבות, הינו, כי מחמת שיש להאדם כח בזה לרחק עצמו מהשם יתברך חס ושלום בבחירתו, על-בן יש לו כח לקרב עצמו להשם יתברך יותר מכל השרפים ואופנים וכו', כי הוא דיקא יכול לתקן פלים בבחירתו לקבל אורו יתברך. וכשזה האדם הבעל-בחירה מטה דעתו ורצונו להשם יתברך, ומקיים רצונו ומצותיו ומדבק עצמו להשם יתברך באמת, אזי הוא דיקא מיחד ומקשר כל העולמות להשם יתברך, וממשיך אליהם אור הזריחה מאור האין סוף, ומגלה אלקותו בעולם על-ידי הפלים הקדושים שנתתקנים על-ידו דיקא, על-ידי שהוא בעל בחירה. אבל "אדם ביקר בל ילין", כי פנים תקף על-ידי אכילת עץ-הדעת, ואזי לא די שלא תקן בחינת הפלים ולא המשיך התגלות אלקותו בעולם, אף גם אדרבא, חזר ונרם בחינת שבירת פלים מחדש. וכן הוא בכל דור ודור, שכל אחד על-ידי חטאיו גורם הסתלקות אורו, חס ושלום, שעל-ידי-זה אין יכולין לידע מהשם יתברך, חס ושלום. ובראש-השנה הוא התקון של חטא אדם הראשון ושל חטאי כל הדורות, והוא יום ראשון לשנה, יום ראשון לעשרת ימי תשובה; ואז עקר התקון על-ידי הצדיק האמת שבדור, אשר הוא סותם עיניו מחזו דהאי עלמא לגמרי, ואין לו שום הסתכלות כלל בזה העולם; אף גם הוא מקבל על עצמו כל הענויים וכל היסורים קשים בשביל השם יתברך ובשביל תקון נפשות ישראל, עד שזוכה לבטל עצמו אל התכלית בתכלית הפטול, במדרגה גבוהה מאד מאד, עד שזוכה להמשיך תקונים משם לגלות אלקותו יתברך, עד שיעורר בתשובה גם לכל הרחוקים מאד מאד. ועקר נפלאות עבודתו הקדושה הוא בראש-השנה, כאשר שמענו מרבנו זצ"ל שאמר, שכל ענינו ועסקו הוא ראש-השנה, כי העקר הוא ההתחלה, שהוא בחינת ראש-השנה, שהוא ראשון לבריאה, ראשון לתשובה ואז עבודת הצדיק נפלאה ונוראה מאד, מחמת שצריכין להמשיך כל התקונים של התחלת הבריאה מחדש, ונעלם ונפלא מאד מהיכן ההתחלה, כי אי אפשר להמשיך אור אלקותו יתברך כי אם על-ידי פלים, ואי אפשר לעשות פלים כי אם על-ידי המשכת האורות הקדושים, כי האורות והפלים הכל נמשך ממקום

אחד, מאור האין סוף, ואם-כן מהיכן ההתחלה לעסק בתקון זה? ועל-כן באמת, ענין ראש-השנה הוא ענין נעלם ונפלא מאד, כי אז צריכין לעלות לתכלית הפסול, לאור האין סוף יתברך, ולחזר משם מיד להמשיך האור בהדרגה ובצמצום, רק בשביל להתחיל לתקן איזה כלי בדקות גדול, כדי שנוכל להתחיל להמשיך התגלות אורו יתברך; ואחר-כך בכל פעם ובכל יום מעשרת ימי תשובה ממשיכין אחר-כך האור יותר ויותר, כי מאחר שכבר יש איזה בחינת כלי, על-כן יכולין אחר-כך לבטל עצמו יותר, כי כבר יש בחינת כלי לקבל האור, וכן בכל יום ויום, וכל מה שממשיכין האור יותר מתקנים הכלים יותר, עד שמראש-השנה עד יום-כפור נגמרין תקון כל הכלים, ואז דיקא יכולין אחר-כך ביום-כפור לבטל עצמן כל ישראל אל השם יתברך ולקבל על עצמן החמשה ענויים, שהוא בחינת שכל ישראל סותמין עיניהם מחזו דהאי עלמא ומבטלין עצמן אל התכלית שהוא עלמא דאתי, שהוא בחינת יום-כפור כידוע. ועל-כן נשלמת התפלה אז על-ידי זה ומתפללין חמשה תפלות. וזה גם-כן בחינת תפלת נעילה, כמבאר בפנים. ואז מאור הזריחה של הרשימה מהפסול הנ"ל, משם מקבלין המשכת התורה, שזה בחינת גמר קבלת התורה שהיה ביום-כפור, כי בו נתנו הלוחות שניות, כמאמר רבותינו ז"ל (הלכות תפלת ערבית הלכה ד, אותיות י יא יג יד).

לט

סכה הוא בחינת ענני-כבוד, שנמשך מאור הפסול של יום-כפור, שנאמר בו "כי בענן אראה על הכפרת"; ומענין הקדוש הזה, משם נמשך בחינת סכה, בחינת ענני-כבוד, שזוכין ישראל לכנס בהם אחר יום-כפור על-ידי מצות סכה הקדושה. כי על-ידי הענין והחשך הזה הקדוש שסביב האין-סוף, בחינת "ישת חשך סתרו", על-ידי-זה דיקא זוכה מי שזוכה להכלל ולהסתכל באור האין סוף ואינו נתבטל שם במציאות, ואזי זוכה בשחזור מהפסול שיהיה נשאר לו אור הרשימה מהפסול, ועקר אור הרשימה נרשם בתוך הענין הקדוש הזה, כי בלעדו לא היה יכול האור להצטיר כלל, כמבאר כל זה בפנים. וזה בחינת "בעמוד ענן ידבר אליהם", כי שם דיקא נצטיר ונרשם אור הרשימו הקדוש, שמשם כל השנת הנביאים והחכמים אמתיים, כי משם עקר קבלת התורה והנבואה. וישראל עם קדוש בכלליות זוכין ביום-כפור להכלל ולהתבטל באור האין סוף, על-ידי הכהן גדול שנכנס בשליחותם לפני ולפנים, ששם עקר בחינת בטול אל התכלית; ואזי מאור הרשימה הקדושה מהפסול הזה זוכין לבחינת קבלת

התורה ביום-כפור, בחינת הלוחות שניות שנתנו בו כנ"ל. ואז זוכין אחר-כך שנמשך על כלל-ישראל בחינת הענין הקדוש הזה, שהוא בחינת סכה, בחינת ענני-כבוד, שנמשך משם; ועל-ידי-זה זוכין בשמיני-עצרת ושמתת-תורה לקבל השנת התורה בשלמות, להשלימה ולהתחילה ולשמוח בשמחתה. וכל זה נמשך מאור הרשימה הקדושה שזוכינו לקבל על-ידי ענני-כבוד, שנמשכו עלינו בכל שבועת ימי הספות על-ידי הסכה הקדושה. וזה בחינת שמחת בית השואבה, בחינת "ושאבתם מים בששון", הינו שעל-ידי השמחה שזוכין על-ידי הרשימה הנ"ל, על-ידי-זה זוכין לשאב ולקבל מימי הדעת והתורה, כי השמחה הזאת היא כלי לקבלת התורה. וזה בחינת השבעה אשפיוזין קדישין, שהם השבעה רועים שנכנסין לסכה, כי אלו השבעה רועים הם בחינת כלליות כל הצדיקים שבכל דור, שעל-ידם עקר המשכת התגלות אלקותו בעולם, שנמשך מאור הרשימה הנ"ל, כי אלו השבעה אשפיוזין הם בחינת השבעה מדות הקדושים שהם מספירת הסוד עד מלכות, כי כל אחד מאלו הצדיקים זכה להמשיך ולגלות מדה אחת ממדותיו הקדושים הנ"ל, שעל-ידי מדות אלו עקר התגלות אלקותו יתברך, ועקר התגלות המדות והספירות הקדושות, הכל נמשך מאור הרשימה שהמשיכו הצדיקים הנ"ל על-ידי בחינת בטולם לאור האין סוף יתברך. ועל-כן נוטלין בסכות הארבעה מינים ושמים כס לפני ה', כמו שכתוב "ולקחתם לכם ביום הראשון" וכו', כי בזה אנו מראין מה שזוכינו לפעל על-ידי עבודתנו בראש-השנה ויום-כפור על-ידי כל התקונים הנ"ל, שעל-ידי-זה זוכין לתקן השדה העליונה שגדלים בה כל נשמות ישראל, שהם בחינת שיח השדה העליונה וזה בחינת הארבעה מינים, שמרמזים על כל הפתות שיש בנשמות ישראל, כמאמר רבותינו ז"ל. וגם על-ידי-זה זוכינו לתקן התפלה שיהיה כל התפלה אחדות אחד, וכשעומדין בסוף התפלה יהיה אחוז ומקשר עדין לתבה ראשונה של התפלה. ועל-כן עקר נטילת הארבעה מינים הוא בשעת קריאת הלל, שהוא בחינת כלליות התפלה והשירות והתשבחות, כמאמר רבותינו ז"ל, שיש בו לשעבר ולעתיד לבוא וכו'. וזה בחינת מה שמנענעים בהודו לה' תחלה וסוף, כי זהו עקר תקון התפלה, שאפלו בשעומדין בסוף התפלה יהיה עדין מקשר בתבה ראשונה של התפלה, שזה בחינת הודו לה' תחלה וסוף, כי בלו אחד; ושם עקר הנענועים שהם ברצוא ושוב, הינו שמעוררין אור הדעת שנמשך על-ידי הרשימה של הפסול, שהוא בבחינת רצוא ושוב כנ"ל (הלכות תפלת ערבית הלכה ד, אותיות כג כד כה כו).

על-ידי נטילת הארבעה מינים הנ"ל, בזה אנו מראין גדל כחנו מה שפעלנו על-ידי קדשת ראש-השנה ויום-כפור, שהם בבחינת בטול, ורשימה מהבטול הנ"ל; הינו שעל-ידי זה זוכין אנו להזו אתו יתברך בבטול בידינו ממש, במבאר בזה הקדוש, שעל-ידי נטילת הארבעה מינים אלו אנו לוקחין אותו יתברך בידינו בבטול, הינו כי על-ידי זה אנו ממשיכין עלינו אור הרשימה הקדושה, עד שנצטויר ונרשמת בידינו ממש, בבחינת "שימני כחותם על לבך כחותם על זרועך", שזה בחינת שני החותמות שאנו עוסקין לתקן אותם מראש-השנה עד הושענא-רבא, כידוע. כי השם יתברך מרום ומנשא מכל המחשבות של כל החיות ושרפים ואופני הקדש ומכל הרוחניות של כל העולמות, כי לית מחשבה תפיסא בה כלל; וישראל עם קדוש זוכין לצמצם האור בכמה צמצומים וכלים כל-כך, עד שלא די שזוכין לקשר אור אלקותו יתברך בלבם, שזה בחינת "כחותם על לבך", כי זה העקר, להמשיך הדעת שהוא אור הרשימה הנ"ל לתוך הלב, כי כל זמן שלא נמשך הדעת הנ"ל לתוך הלב היטב אזי עדין אין יודעין ממנו יתברך כלל; וישראל, לא די שזוכין לקשר אלקותו יתברך בתוך לבם, אף גם שזוכין על-ידי נטילת הארבעה מינים אלו להמשיך אלקותו יתברך בידינו ממש, שזה בחינת "כחותם על זרועך", כדי לקשר היטב אור הרשימו הנ"ל, בבחינת חותם בתוך חותם, כדי שלא נשכח אותו יתברך לעולם ועד (הלכות תפלת ערבית הלכה ד, אות כז).

מג

כל החטאים והפגמים נמשכין על-ידי פגם אמונת חכמים, שעל-ידם עקר קיום כל התורה. וכן חטא העגל היה גם-כן רק על-ידי פגם אמונת חכמים, שהרהרו אחר משה רבם, שאחר דרכו ולא אין לבוא כפי העת שהיה בדעתם, ולא בטלו דעתם להאמין בו שבודאי דרכיו ישרים אף-על-פי שאינם יכולין להבין בשכלם, ועל-ידי זה באו לעבודה זרה ועשו את העגל, כי בשפוגמין באמונת חכמים, על-ידי זה פוגמין גם באמונת השם יתברך. וכיום-כפור נתרצה השם יתברך למשה למחל להם, וצוה עליו לעשות המשכן, שנעשה על-ידי נדרים ונדבות של ישראל, שעל-ידי זה מתקנין פגם אמונת חכמים. ומאז נקבע מחילה לדורות ביום-כפור, שנמחלין עונות ישראל שבאים מפגם אמונת חכמים. ומחמת שעקר תקון אמונת חכמים הוא על-ידי נדר שנודרין ומקמימין, על-כן בתחלת בניסת יום-כפור מתחילין כל נדרי (הלכות שבת - הלכה ו, אות יד).

עקר התשובה הוא בחינת 'בקי בעל בקי בנפק', שזה בעצמו בחינת 'אומרים לו המתין, שאמרו רבותינו ז"ל על הבא לטהר; כי אי אפשר לזכות לתשובה, כי אם על-ידי שיהיה בקי בשני בקיאות הנ"ל, כי הרבה עליות וירידות צריכין לעבר עליו, והוא צריך להתגבר ולהתחזק ולעמד בכלם, בבחינת "אם אסק שמים שם אתה ואציעה שאול הגד". וזה בחינת ההמתנה והמתנות, כי אפלו בדרך התשובה אי אפשר להיות נחפו, רק מתון ומישב, בכדי שיוכל לעמד על עמדו בכל אשר יעבר עליו (עין 'תשובה', אות כ). וזה בחינת מצות האכילה של ערב-יום-כפור, כי ביום-כפור אז הוא גמר בחינת דרך התשובה, והוא בבחינת 'עיל, ואז אין אכילה ושתייה רק תענית; אך אי אפשר לחטף ולהתענות מיד, רק צריכין מקדם בערב-יום-כפור לאכל דיקא, בכדי לתקן גם בחינת 'בקי בנפק', שזה שלמות התשובה כנ"ל (הלכות שבת - הלכה ז, אותיות לא לח נא).

מו

על-ידי עבודת פנים ועבודת חוץ של הפה-גדול ביום-כפור, שהיה מחליף את בגדיו חמשה פעמים מחוץ לפנים ומפנים לחוץ, על-ידי זה מתקן בחינת 'עיל ונפק' בשרשו העליון, שהוא בחינת עבודת הצדיקים הגדולים, שצריך להיות גם-כן בבחינת רצוא ושוב, עיל ונפק (כי זה היה בחינת הפגם של נדב ואביהוא, שנאמר עליהם "בקרבתם לפני ה' וימתו", הינו שלא זכו לתקן גם בחינת 'שוב', בחינת 'נפק', ועל-ידי זה מתו ונסתלקו מחמת עצם הדבקות ועל-כן קורין פרשה זאת ביום-כפור), עד שעל-ידי זה ממשיכין דרך התשובה בעולם, עד שאפלו מי שהוא בבחינת 'נפק' ממש, שהוא בשאול תחתיות ומתחתיו, יוכל למצא גם-כן את השם יתברך, בבחינת "ואציעה שאול הגד", שזה עקר דרך התשובה כנ"ל (הלכות שבת - הלכה ז, אותיות נב נג).

מח

כל התפללות ותחנונות ובקשות וכו' שאנו מרבין להתפלל בעשרת ימי תשובה ויום-כפור, אין הפונה להתפלל רק על העבר לבד, שימחל לנו השם יתברך מה שפגמנו בכבודו, רק שצריכין לבקש רחמים מהשם יתברך ביותר שנוכח לדרך התשובה מעתה, לטהר עצמנו מכל חטאתינו באפן שלא נחטא עוד לעולם. וזה עקר המלחמה שבין יעקב ועשו, שאנו עוסקין בראש-השנה ויום-כפור, במבאר בזהר הקדוש, הינו שאנו עוסקין להכרית

לתשובה, ונתנסד על-ידי דוד המלך עליו השלום, שעל-ידו היה גמר כבוש ארץ-ישראל. ועל-כן צועקין אז הרבה הושענות, והכל בשביל תקון הערבי-נחל; וגם ההקפות והושענות שצועקין בכל ימי הספות היה הכל בשביל הערבי-נחל, כמבאר במשנה: מרביות של ערבה היו מביאין וכו', כי כל תקון הערבי-נחל, שהם הפושעי-ישראל להחזירם גם-כן בתשובה, העקר הוא על-ידי בחינת יהושע, בחינת התלמיד, בחינת נקדה התחתונה. וזה שצועקין 'הושענא', להמשיך על עצמנו התקון של בחינת 'הושע' (הלכות שבת - הלכה ז, אותיות כט נז נח נט ס סב; ועי' עוד מענין תיקון החותם בתוך חותם הנ"ל; אמת, אות ז).

נו

ביום-כפור נכנס הכהן-גדול לפני ולפנים, ששם עומד הארון והלוחות, שהם כלל התורה בשרשה; ושם גם עקר מקום עליות התפלה בשרשה, כי כל התפלות עולין דרך שם בידוע, כי זה עקר שלמות הקדשה, בשעושין מהתורה תפלה וכוללין תורה ותפלה ביחד. ועל-כן שם במקום הארון, שם הוא תכלית היחוד, בידוע, כי שם נתיחדין תורה ותפלה ביחד ביחודא שלימ. ועל-כן ממשיך הכהן-גדול משם זה השכל העליון לעשות מתורות תפלות, שעל-ידי-זה עקר התשובה ועקר הסליחה והמחילה. וזה בחינת שבע פעמים "ה' הוא האלהים" שאומרים בסוף נעילה, הינו שנכללים תורה ותפלה ביחד, כמבאר בפנים (הלכות ר"ח - הלכה ה, אות יד).

זרעו של עמלק ברוחניות, להכניע הרע שבדם קלל השמאלי שבלב, ומתפללין הרבה גם-כן שנוקה להכניע קלפת עמלק בגשמיות גם-כן, בחינת "כי תעביר ממשלת זרזן מן הארץ". אך מחמת שהמלחמה ארבה מאד, על-כן צריכין גם אחר יום-כפור לפנים לתוך הספה, שהיא בחינת עניי-כבוד, להסד ולהגן בעדנו מקלפת עמלק אף בשנהיה בבחינת 'ונפק', שזה בחינת מה שעושין הספה בחוץ; כי כלל העבודה של ראש-השנה ויום-כפור הוא בחינת 'עיל', כי בהם עוסקין על-פירב רק בתפלה ועבודה בבתי-כנסיות ובתי-מדרשות, וספות הוא בחינת 'ונפק', כי עקר מצות סכה היא אכילה ושתייה ושנה בסכה, שהוא בחינת 'ונפק' (הלכות שבת - הלכה ז, אות נג).

נא

מבאר לעיל, שעקר שלמות התשובה הוא בחינת 'בקי בעיל בקי בנפק', בחינת רצוא ושוב. וזה בחינת הנענועים של הלולב, שכל הנענועים הם בדרך רצוא ושוב; ובכל צד שמנענע, בין למעלה או למטה או לארבע רוחות, בכלם הוא בדרך רצוא ושוב; כי גם בבחינת 'עיל' לבד יש גם-כן בחינת רצוא ושוב, וגם בבחינת 'עיל' יש גם-כן כמה בחינות שכלם הם בחינת 'עיל', אבל צריך להיות בבחינת רצוא ושוב; וכמו-כן גם בבחינת 'ונפק', שהם בחינת עבודות היצוניות, אף על-פירבן יש בהם גם-כן כמה בחינות, ובכל בחינה צריך להיות בקי בעיל ובנפק, ברצוא ושוב, כמבאר בפנים. וזה בחינת החותם בתוך חותם שמתקנין מראש-השנה עד הושענא-רבה, ומבאר בפונות, שהחזקמות אלו הם בחינת שמות אהי"ה הקדושים, ואהי"ה הוא בחינת תשובה, כמבאר בפנים. נמצא שחותם על חותם הוא בחינת תשובה על תשובה, שזה עקר שלמות תקוני התשובה. גם כי כבר מבאר, שבכלל ממשיכין מראש-השנה עד יום-כפור דרך התשובה של בחינת 'עיל' וזה בחינת החותם ראשון שנגמר ביום-כפור; ובסכות עוסקין לתקן דרך התשובה של בחינת 'ונפק' וזה בחינת החותם השני שנגמר בהושענא-רבה. ומחמת שעקר התקון של הירודים מאד, שהם בחינת 'ונפק', בחינת ערבי נחל, הוא על-ידי בחינת יהושע, שהוא בחינת נקדה התחתונה, על-כן אומרים אז בהושענא-רבה משנה תורה, שמדבר הרבה מההתחזקות וההארה שהאיר משה ליהושע ושחזק אותו מאד, ושעל-ידו יהיה כל בניסח ישראל לארץ-ישראל, ששם כלליות כל הנקודות הנ"ל הכלולים בתמונת אלה, שזה סוד השלש מצות שנגטוו בכניסתן לארץ, כמבאר בפנים. וגם אומרים אז כל ספר תהלים, שמסגל

שלום
שבת
ובברכת
גמר
חתימה
טובה...

